

Izhaja vsak četrtrek in velja
a poštnino vred ali v Mari-
boru s pošiljanjem na dom
za celo leto 32 D, pol leta
18 D, četrt leta 8 D. Leven
Jugoslavije 64 D. Naročnina
se pošlje na upravništvo
»Slov. Gospodarja« v Mari-
boru, Koroška cesta št. 5. —
List se dopušlja do odpo-
vedi. Naročnina se plačuje
vnaprej. Tel. interurban 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Rokopisi
se ne vračajo. Upravništvo
sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.
Cene inseratov po dogovoru.
Za večkratne oglase primeren
popust. Nezaprite reklamacije
so poštne proste. Čekoval
račun poštnega urada Ljub-
ljana 10.603. Telefon inter-
urban 113.

44. številka.

Maribor, dne 4. novembra 1926.

60. letnik.

Stališče Slovenske ljudske stranke.

V naši državi je malo, prav malo število ljudi, ki bi bili zadovoljni. Dandanašnji je na svetu sploh malo zadovoljnosti. Gospodarske posledice svetovne vojne pritiskajo poedine države, zmagalke ravno tako kakor premaganke, celo tudi takšne, ki se kot nevtralne (nepristranske) vojne niso udeležile.

Razlika med našo državo in drugimi državami je v tem, da prevladuje drugod resno stremenje in neumorno delovanje v tej smeri, da se odstranijo vzroki nezadovoljstva. V naši državi pa se ti vzroki ne samo zadržujejo, marveč tudi pomnožujejo, in zato ni čuda, da nezadovoljnost državljana dneвно raste.

Vlada, ki je sedaj na krmilu, nima ne volje ne sposobnosti, da bi — nočemo reči odstranila — vsaj omilila ono zlo, ki najhujše tlačí vse stanovne in sloje prebivalstva, in to je gospodarsko propadanje. Vlada radikalov in Radičevcev sliši vsak dan pritožbe, ki v tem oziru prihajajo iz raznih krajev države, zlasti iz Slovenije. Toda ta vlada, da se poslužimo pesnikovih besed, »ne vidi nič, ne sliši nič, kot bila bi mrtva stvar«. Mrtve so njene oči in ušesa za pritožbe, želje in zahteve ljudstva in v njeni glavi se še ni rodila misel o kakšnem načrtu za omiljenje gospodarske krize.

To celotno vladino nesposobnost je spoznala širja javnost in zato so se v njej začele pojavljati zahteve, da mora vlada odstopiti, odnosno se razširiti ter s pomočjo drugih strank se preosnovati. Zlasti se je v tem oziru zadnji čas mnogo pisalo in govorilo o Slovenski ljudski stranki, od katere široka javnost pričakuje, da bi mogla s svojim vstopom v vlado spraviti v žile dosedanje slabe in odvečene vlade več življenja, sposobnosti in delavnosti.

To pričakovanje širje javnosti je za našo stranko prav laskavo priznanje. S tem svojim pričakovanjem dajejo široki krogi ne samo v Sloveniji, marveč tudi v Hrvatski in Srbiji poslancem SLS javno spričevanje o njihovi nedotaknjeni poštenosti in veliki sposobnosti. Slovensko ljudstvo jemlje to spričevanje z zadovoljstvom na znanje, ker ga to spričevanje potrjuje v prepričanju, da je svoje zaupanje poklonilo ter ga ohranjuje možem, ki so tega zaupanja popolnoma vredni.

Pričakovanje široke javnosti v naši državi se dozda še ni izpolnilo. Vlada ni pokazala resne volje, da bi vodila računa o razpoloženju širokih ljudskih krogov v naši državi. Ko je v prvi polovici oktobra radi neukrotljive Radičeve brbljavosti zopet izbruhnila vladina kriza, je ministrski predsednik Nikola Uzunović izjavil, da je treba vlado razširiti ter da se bo razširila tudi na druge stranke. Namigovalo se je največ na SLS. Čez nekaj dni pa je Uzunović to namero opustil. Razlog za to je bil Nikola Pašić, ki je nenadoma zapustil svoje letovišče v Cavtatu v Dalmaciji ter se napotil v Beograd. V Uzunovičevem taboru je nastal strah. Posledica je bila, da se je vladina kriza takoj končala, ko se je doznalo, da Pašić potuje proti Beogradu. Stara vlada je ostala brez vsakega razširjenja in brez vsake preosnove. Upanje ljudstva, ki zelo trpi in komaj čaka pomoči in rešitve, je zopet bilo prevarano.

To je, kratko začrtano, bil potek političnih dogodkov v mesecu oktobru. SLS je bila postavljena v središče teh dogodkov in to je našim političnim nasprotnikom, zlasti samostojni demokrati stranki, dalo povod, da je po svoji stari navadi skušala raztrositi po Sloveniji celo kopico laži proti naši stranki. Ljubljanski »Jutrovič« se niso mo-

gli dovolj nalogati o tem, da se SLS ponuja za sprejem v vlado, da se je v to svrhu odpovedala avtonomiji Slovenije, da je izdala svoj program ter sprejela program vele-srbskega centralizma.

V vsem tem ni niti trohica resnice. SLS se ni nikdar ponujala za sprejem v vlado. To dela samostojna demo-kratska stranka, ki igra ulogo večne neveste, katere se ponuja vsakemu ženinu, to je, vsakemu ministrskemu pred sedniku. Toda nihče je ne mara, ker je povsod znana njena skozinsko pokvarjena, lažljiva, sebična in hudobna narava. Zato mora ostati ter bo ostala v osamljenosti opo-zicije, ki pomenja za njene voditelje najhujšo nesrečo in največje zlo.

SLS se nikdar ni ponujala ter se tudi ne bo. Ona je odbila že mnogotero vabilo, ki je prišlo iz vladinega tabora, ker je z ozirom na življenjske interese našega ljudstva smatrala za nemogoče in škodljivo za ljudstvo, da bi sledila pozivu v vlado. V oktoberski krizi je to bilo tem manj mogoče, ker sploh nobenega uradnega povabila ni dobila. Med Uzunovičem in našo stranko ni prišlo do nobenih ofi-cielnih (uradnih) razgovorov in zato je že iz tega razloga bilo izključeno vsako ponujanje od naše strani in vsako odklanjanje od radikalne vladine strani.

Kar se pa dostaja avtonomističnega programa SLS, je to program slovenskega naroda in naša stranka se mu ne more odpovedati, ker bi se s tem odpovedala slovenstvu, ki stoji in pade s samostojnostjo Slovenije. Liberalcem ni do slovenstva in zato so program o samostojnosti Slo-venije zavrgli ter slovensko politično in gospodarsko samostojnost izdali ter za lastno korist svojih vodilnih pri-stašev prodali vele-srbskemu centralizmu. SLS tega ne more storiti ter tudi nikdar storila ne bo. Odstopili od svoje-ga programa nikdar ne bomo, k večjemu bi mogli mesto celotne izvršitve našega programa privoliti v njegovo del-no izvrševanje.

K temu bi nas vodil ozir na nujno potrebno omiljenje gospodarske krize v Sloveniji. Mi smo pripravljeni, da sodelujemo pri doseganju tega visokega in vsake rodo-ljubne stranke v resnici vrednega cilja. Toda sedanja vladina zveza radikalov in Radičevcev dosedaj ni pokazala volje in še manj sposobnosti, da bi kaj podvzela v ozdrav-ljenje narodnega gospodarstva v državi in osobito v Slo-veniji. Kjer pa ni ne volje ne načrta za ozdravljenje gos-podarskih razmer v Sloveniji, tam ni mesta za stranko slo-venskega ljudstva.

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Radikalna stranka. Največja, odločujoča srbska stran-ka so pač radikali. Imajo 140 poslancev. A ta navidezna moč ni vedno tudi dovolj sigurna, ker je v stranki sami več skupin, je Jovanovičeva na levi, je Pašičeva na desni, pa so močni tudi v sredini. Ti poslednji so zdaj vladajoči. Jovanovič je bolezen zadržala, da ni več tako na delu. Enako je bilo s Pašičem. A Pašić je trdoživ, pa se ne uklo ni zlepa. Tako tudi zdaj prodira in njegova zahteva se bo toliko upoštevala, da pridejo v vlado tudi njegovi ožji pri-jatelji. Umakniti se bo moral notranji minister Maksimo-vič. Ako se to zgodi, tedaj bo radikalna stranka zopet bolj enotna in vlada bolj stalna.

Samostojni demokrati (pri nas Žerjavovci) se silijo nazaj k Davidoviču, ker sami prav ničesar ne pomenijo. Davidovič jih pa odločno odklanja. Pač pa bodo stopili v

ga odpeljal v koč. Vsi poglavarji in odličnejši vojščaki so šli za njima. Tudi Heywardu se je posrečilo, da se je pre-til skozi nje. Starejši vojščaki so posedli na tla v polkrogu, drugi pa so stali za njimi.

Sredi koč je mirno, a ponosno stal Unkas, poleg nje-ga pa drug ujetnik, katerega je bil Heyward opazil že prej, ko so vojščaki prišli v vas. Bil je Huronec. V svojem strahu je čepel na kladi, kakor bi se hotel napraviti ko-likor mogoče majhnega.

Nekaj časa je bilo vse tiho, potem pa je izpregovoril star poglavar:

»Delavar! Čeprav si iz babjega rodu, si vendar poka-zal, da si mož. Dva izmed mojih vojščakov zasledujeta tvoje-ga tovariša. Ko se vrneta, ti pove glas naših modrih svetovalcev: živi ali pa umri.«

»Ali Huronec nimajo ušes?« je zaničljivo odgovoril Unkas. »Odkar je Delavar vaš ujetnik, je dvakrat slišal pok znane puške. Vaša dva vojščaka se ne vrneta več.«

Kratek, hladen molk je nastal na to namigavanje na Sokolovo puško. Potem pa je nadaljeval poglavar:

»Ako so Delavari tako spretni, kako je potem mogo-če, da je tu eden izmed njih najboljših vojščakov?«

»Sledil je korakom bežečega strahopetca in je zašel v past. Tudi zvitega bobra je lahko ujeti.«

S temi besedami je pokazal na sedečega Huroneca. Vsi so zaničljivo pogledali vanj. Tolpa je preteče zamr-mrala.

Starejši poglavarji so se nekaj časa tiho posvetovali, potem pa je eden izmed njih stopil pred Huroneca ter rekel:

»Šibki trsti! Veliki duh je podaril tvojemu telesu ob-like, ki so lepe za oko, a boljše bi bilo, da nikdar nisi bil

Davidovičevo politično skupino Nikičevi pristaši, ki so od Radiča odpadli.

Davčni zakon. Menda je ni države na svetu, kjer bi bilo v uporabi toliko različnih zakonov, kot pri nas. V naši državi imamo postave za Slovenijo in Dalmacijo še od Avstrije, postave za Hrvaško od Madžarske, postave v Bosni in Hercegovini so bile že pod Avstrijo posebne, v Srbiji so zopet druge, v Črnigori druge, v Macedoniji druge. Pa ta razlika dela preglavice le onim, ki imajo opravi-ti z državno upravo. Je pa še ena stvar, ki bi morala bi-ti za vse v državi enako odmerjena, to je davek. Zdaj pa so tudi glede davka še različni predpisi, kakor ostale po-stave, zgoraj omenjene. Pri tem največ trpi ravno Slove-nija, ki je imela in še ima zdaj v državi edina stroge dav-čne predpise. Vsa leta že delujejo naši poslanci v tem smislu, naj se davki pravično razdelijo. Vstrajnim zahte-vam je končno vlada ustregla v toliko, da je dala tiskati osnutek postave, ki bo izjednačila davke po vsej državi.

Za kmeta — nema pare. Zdaj se zopet pripravlja pro-račun za prihodnje leto. Vsak minister mora sestaviti za svoje ministrstvo, koliko potrebuje državnih dohodkov. Tako je to storil tudi minister za kmetijstvo, Slovenec g. Pucelj. Finančni minister je pa črtal v tem proračunu eno četrtino in Pucelj je rekel, da bo odstopil, če se to zgodi. Zgodilo se je, a Pucelj ni odstopil. Zagovarja se, da Radič tega ne pusti, ker bi to pokvarilo sporazum. Da, da, vse za sporazum, a za kmeta nič, to zna radičevska seljaška stranka.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Pripravlja se napad na Turčijo. Italija hoče na vsak način igrati vojko s Turčijo. Skupno z Italijo bi naj na-padle Turčijo tudi Grška in Bolgarska. Na Grškem in Bol-garskem si je Italija že zdavnaj pripravila prijateljev, ki ji gredo v tem oziru na roke. Sama pa tudi ne štedi z denarjem, da se zalagajo doma in v teh državah prav boga-to. Italija je pripravila že tudi posebna pristanišča za voj-ne ladje. Angleška podpira to italijansko namero, ker bo s tem bolj zavarovana v svojih deželah v Aziji, kjer so ji Turki že premočni. Na drugi strani pa se seveda tudi Tur-ki pripravljajo z mrzlično naglico in si tudi iščejo pomoč-nikov. Ako ne bo poseglo vmes Društvo narodov, bomo res spomlad imeli na jugu Balkana novo vojno.

Da se Avstrija ne bi pridružila Nemčiji, so sprožili nekateri politični krogi to misel, da naj bi se združila Av-strija in Madžarska v eno državo pod Habsburžani. Ang-leži bi zoper to ne imeli ničesar, toda Italija, Čehoslovaš-ka, Jugoslavija, Rumunska, Poljska pa so proti temu. Naj-brže bo pa proti tudi Avstrija sama, dočim pa Madžari še vedno upajo, da bodo zopet gospodovali nad drugimi na-rodmi.

Poljska bo postala monarhija. Do zdaj je bila poljska država republika, predsednika države so državljani izvo-lili. Sedanji maršal Pilsudski pa je imel pogovore s kne-zom Radzivilom, ki naj bi postal poljski kralj.

Rusija. Nas kot Slovane mora posebno zanimati, kako je politično življenje v največji slovanski kmetijski državi, v Rusiji. Ta država, ki je toliko stoletij trpela, ali pa se tudi dobro razvijala pod carji, je v svetovni vojni postala plen nekaj stotisoč dobro organiziranih boljševikov, kom-unistov. Ti so vladali kruto na vse strani, na plemenitaške ali kmetijske, oziroma delavske sloje. Njihova sila pa je začela po smrti Ljenina pešati. Ker se je bilo bati od-pora, so vedno bolj pogosto preključevali vse stroge ura-dbe in začeli tudi na ta način pomirjevati. Može iz prvih

rojen. Tvoj jezik je glasen v vasi, a tih v boju. Sovražnik pozna tvoj hrbet, tvojih oči pa ni še videl. Takega straho-petca, kot si ti, ne trpimo v našem rodu. Nikdar več se ne bo imenovalo tvoje ime — je že pozabljeno.«

Na te besede, ki jih je poglavar govoril počasi in po-membno, je krivec dvignil povešeno glavo. Sram, strah in ponos mu je odseval z obraza. Za trenotek je zmagal po-nos. Vstal je, si razgalil prsi in se drzno ozrl na bliska-joči se nož, ki ga je bil dvignil njegov sodnik. Ko se mu je orožje počasi zarinilo v srce, se je posmejal, kakor bi bil vesel, da smrt vendar ni tako grozna, kakor si je mi-slil. Njegovo mrtvo truplo se je zvalilo Unkasu pred noge.

Molče so vojščaki odšli iz koč kakor sence. Heyward je že mislil, da je ostal sam z žrtvijo indijanske sodbe, ta hip pa je čutil, kako ga je nekdo krepko prijel za roko. Unkas mu je pošepetal na uho:

»Siva glava in Velika kača sta na varnem! Dolga puška ne spi. Unkas in Odprta roka se ne smeta poznati.«

S temi besedami je Unkas zopet izginil v temi. Bil je skrajni čas, kajti vstopilo je nekaj mož, da odneso mrtveca. Takoj nato pa so se zopet zbrali vojščaki in zapalili pipe, kakor da se nič ni zgodilo. Heyward je sedel v kot na kup dračja. Ta hip pa je stopil v koč visoko vzrastel voj-šček, se približal Unkasu in sedel poleg njega. Heyward ga je pogledal in mrz ga je stresel od groze, ko je spo-znal Magvo.

Potuhnjeni poglavar pa se ni zmenil za to, kar se je godilo okrog njega, ampak izvlekel pipo, jo natlačil in pri-čel pušiti malomarno in mirno, kakor da ni prav nič prišel z lova.

Preteklo je deset za Heywarda mučnih minut. Zdaj pa je poglavar ogovoril Magvo:

Zadnji Mohikanec.

Povest iz leta 1757.

Po J. F. Cooper-ju predelal Al. Benkovič.

21

Naenkrat se je množica zagnala nazaj proti kraju, kjer je še vedno stal Heyward. Nastalo je strašno preriva-nje, ženske in otroci so padali po tleh, drugi pa so jih tep-tali z nogami. Tudi ujetnik se je zopet pokazal. Obupno se je zagnal skozi gručo vojščakov in zadnjič poskusil, da bi zbežal v gozd. V tem je prišel tako blizu Heywarda, da je oplazil njegovo obleko. Za njim je planil silen Huronec in ga hotel udariti s tomahavkom. Duncan pa je kakor slu-čajno divjaku podstavil nogo, da se je zvalil po tleh. Be-žeči ujetnik je hipno pogledal Heywarda, porabil priliko in izginil takoj nato. Zaman se je oziral za njim, že je mi-slil, da je rešen, takoj nato pa je videl, da mirno stoji ob poslikanem kolu pred posvetovalnico.

Z eno roko se je oklepal kola in čeprav ga je bil na-por do smrti utrudil, da je komaj še dihal, vendar v svojem ponosu ni pokazal, koliko trpi. Njegovo osebo je zdaj ču-val prastar svet običaj, dokler svetovalci ne sklenejo o njegovi usodi. Mirno je prenašal zasmehovanje razočaranih žensk in na bahave pretuje mladih vojščakov, ki so porog-ljivo s tomahavki zamahovali pred njegovimi očmi, je od-govarjal z zaničljivimi pogledi. Naključno je obrnil glavo in Heyward, ki doslej še ni natanko videl ujetnikovega obraza, se je srečal s trdnim, drznim pogledom — Unkasa.

Sapa je zastala Heywardu, ko je videl, v kaki nevar-nosti je njegov prijatelj. Ta hip pa se je eden vojščakov preril skozi razburjeno druhal, prijel Unkasa za roko in

časov revolucije, kot Trocki, Zinovjev, Kamenov, pa še drugi, so pretekli teden zopet poskusili, da bi se priklopili do take politične moči, ki bi jih podprla, da bi zopet uveljavili nekdanje stroge predpise in postave. A so podlegli. Ena poročila so prinesla, da so bili celo v nevarnosti, da bi morali v Sibirijo v pregnanstvo. To je dobro znamenje in veselo za vse nas Slovane. Rusija gre polagoma v redne razmere.

Zbor zaupnikov SLS.

bo v nedeljo, dne 14. novembra 1926 v Celju. Vsi zaupniki (delegati) so dobili ta teden vabila. Vsak zaupnik naj prinese svoje vabilo v Celje seboj, da se more pri vstopu izkazati. Vsak zaupnik bo lahko v Celju pri sv. maši: ena sv. maša bo ob 8. uri v župnijski cerkvi, druga maša pa ob 10. uri v Marijini cerkvi. Prosimo vse zaupnike (delegate), da se zbora zaupnikov zanesljivo udeležijo. Zlasti Stajerska, ki ima bliže v Celje, mora biti častno zastopana!

Kaj je novega?

Kako se je v nič razblinila obtožba proti dr. Korošcu. Ko se je v našem političnem življenju načelo vprašanje korupcije, takrat smo tudi mi Slovenci žalibog lahko pokazali v naši sredini na ljudi, ki so si kot člani vlade umazali roke z nečednimi posli. Ti ljudje stojijo v taborih nam nasprotnih strank. Ko je javnost izvedela za njihove umazane kupčije, ki prav nič ne zaostajajo za korupcijo, katero so uganjali srbski ministri, so se prestrašili. Začeli so dolžiti tako voditelje SLS, češ, da so se tudi oni umazali. Kako lažnjive so bile te vesti, se je pokazalo te dni, ko je dal parlamentarni odbor za preiskovanje korupcije naravnost sijajno zadoščenje dr. Korošcu, katerega so politični nasprotniki lažljivo obdolžili, da je leta 1918 kot minister za prehrano kupoval v Ameriki nepotrebno blago, ki se je potem pokvarilo. Komisija, v kateri sedijo po večini politični nasprotniki dr. Korošca, ter proti njemu gotovo niso hoteli tako obzirno nastopiti, kakor proti nekaterim drugim demokratskim in radikalnim ministrom, ni našla niti za las krivice na delu dr. Korošca kot ministra ter je zavrgla vse obtožbe njegovih nasprotnikov. Pač pa je prišla pri preiskavi na sled, da so se vršile pod nasledniki dr. Korošca v istem ministristvu razne umazane kupčije, toda takrat so bili ministri radikalni in demokrati, s katerimi so držali slovenski liberalci z dr. Žerjavom in bivši samostojneži z g. Pucjem na čelu.

Duhovniške spremembe. G. novomašnik Gregor Saffnik je nastavljen v Rušah pri Mariboru. Premiščeni so gg. kaplani Ignacij Nadrah iz Hoč na Muto, Anton Šparl iz Mute v Vuzenico in Janez Breznik iz Ruš k Sv. Urbanu p. Ptuj. — Župnija Dobrna je razpisana do 8. decembra t.l. Hrvati za svoj katoliški dnevnik. V »Katoliškem listu« v Zagrebu je izšel proglas na hrvatske katolike, da sodelujejo pri akciji za hrvatski katoliški dnevnik. Proglas so podpisali za Pijevo društvo dr. Velimir Deželič, dr. Stefan Markulin in dr. Josip Andrić, za začasni upravni odbor pa dr. Dionizij Njardić, grško-katoliški škof iz Križevcev, dr. Dominik Premuš, zagrebški pomožni škof, in drugi odlični predstavniki katoliškega pokreta med Hrvati. Doslej so zbrali za ta katoliški dnevnik okoli pol milijona dinarjev. Razen tega je vpisanih dolenic za 400.000 dinarjev, ki pa še niso vplačane. V omenjenem proglasu se sporoča, da izide prva številka katoliškega dnevnika o Veliki noči. Vidi se, kako lepo se razvija na Hrvatskem katoliška ideja. Hrvatski katoličani postavljajo vedno zavednejši in z njimi bo moral vsak hrvaški pokret računati. Radič se je že davno ustrašil katoliškega gibanja, pa ga je mislil na lahek način zatreti s tem, da je začel med svojimi pristaši širiti starokatoliško gibanje. Radič se je pa malo vračnil. Katoliški pokret je z nevarnostjo pridobil nove borbene sile in danes je le še vprašanje nekaj let, ko bo zajel med narodom široko podlago. Takrat bodo postali taki voditelji hrvatskega naroda, kakoršen je Radič, nemogoči.

Zadružna Zveza v Ljubljani naznanja: Na razne govore, ki krožijo z ozirom na položaj Slavonske banke o pri zadetih vlagateljih, pojasnjujemo, da Zadružna Zveza v

Ljubljani nima niti dinarja naloženega pri Slavonski banki in ni pri tej banki sploh nikoli imela računa. — Načelstvo.

Razveljavljena smrtna obsodba. Dne 18. junija je bil pred mariborskim porotnim sodiščem obsojen na smrt na vešalih hlapec Janez Pečovnik od Sv. Pavla pri Preboldu. Obtožen je bil, da je umoril dekle Elizabeto Molar. Pečovnik se je skušal pred razpravo v celici obesiti, toda bil je še pravočasno rešen. Po obsodbi je vložil njegov zagovornik ničnostno pritožbo, katero je stol sedmorice v Zagrebu upošteval, razveljavil smrtno obsodbo ter odredil novo potrobo obravnavo. Pri prihodnjem porotnem zasedanju torej pride slučaj Pečovnik zopet na vrsto.

Železniški tatovi. Zadnje čase so se pojavile žepne tatvine na progi Maribor—Pragersko—Ptuj. Dvema kmetoma sta bili ukradeni dve listnici z več tisočaki. Tatvine sigurno izvršuje spreten žepar, ki se vozi v vlakih med Mariborom in Ptujem. Okradeni ljudje so prijavili tatvine pri mariborskem obmejnem policijskem komisarijatu, ki bi moral vršiti nadzorstvo na železnicah. Dosedaj pa ni znan niti en slučaj, da bi zasačili organi tega policijskega komisarijata kakoga žeparja na vlaku, dasiravno so prav posebno v Sloveniji zelo predrzni, ker jih tu ne zasleduje tako, kot na hrvaških železnicah, kjer skoro vsak vlak spremlja izvežban detektiv, ki ima pri sebi slike vseh nevarnejših žeparjev ter tatove kmalu izsledijo. Edina pomoč je pazljivost potujočega občinstva.

Obstreljen tihotapec. V bližini Gornje Radgone je bil od obmejnih finančnih stražnikov obstreljen 25letni posestnik Janko Krdelič iz Srema. Ni se ustavil na poziv »Stoj!«, nakar je financer ustrelil za njim in ga zadel v ramo. Precej nevarno ranjenega Krdeliča so prepeljali v mariborsko bolnico. Izjavil je, da je hotel prekoračiti mejo, ker je nameraval v Avstriji poiskati si delo.

Neobdelana zemlja v naši državi. V naši državi je še preko 6 milijonov hektarjev zemlje, ki ni sposobna za obdelovanje. Pod vodo in zamočvirjenih je preko 200.000 ha najbolj plodne črne zemlje, ki bi se dala izsušiti s primerno drenažo. — Po plodovitosti spada zemlja v naši državi med prve v Evropi, prinaša pa na jutro samo 8½ kvintalov, dočim mnogo slabša zemlja v severnih krajih, n. pr. v Nemčiji, Belgiji, Švici itd. zbog racionalnejšega obdelovanja rodi od 21 do 25 kvintalov pšenice na leto.

Celo mesto pod vodo. Pri Karlovcu na Hrvatskem, kjer se stekata reki Kolpa in Korana, je vsled deževja nastala taka povodenj, da je bilo nekaj dni celo mesto odrezano od mesta. Cela okolica je bila pod vodo, ki je poplavlila tudi ceste in deloma železniško progo. Škoda od poplave je tudi v mestu samem izredno velika.

Strašna smrt. V Žabji vasi je padla triletna Frančiška Florjančičeva, hčerka rudarja na zapadnem okrožju v Trbovljah, v sod poln vrelega luga. Nesrečnega otroka so sicer prepeljali takoj v bolnico, vendar mu ni bilo več pomoči. Deklica je imela tako težke opekline po vsem životu, da je kmalu nato med strašnimi bolečinami izdihnila.

Velik vlom v Trbovljah. Dne 29. oktobra okoli 3. ure zjutraj je bilo vlomljeno v trafiko G. Kosija v Trbovljah. Vlomilci so morali dobro poznati domače razmere, ker so si izbrali najbolj varen čas, obenem pa izbrali v dosegu svojega namena viharno noč in odsotnost G. Kosija. V trafiko so vlomili skozi okno in odnesli iz prostora vse, kar je imelo kolikšak vrednost. G. Kosij si je za plačilni dan 1. novembra prav te dni nabavil novo zalogo tobaka v vrednosti 8000 dinarjev. O celi zalogi ni ne duha in ne sluha, vse so skozi okno pograbili in spravili na varno. Priznali niso niti kolkom, katerih so odnesli v vrednosti 2000 Din. Celotna škoda, ki jo ima G. Kosij, znaša okoli 12.000 Din. Pri vplomu je moralo sodelovati več oseb, ker stoji trafika na najbolj prometnem kraju v Trbovljah in to na Glavnem trgu. Gospa Gutsmandlova, ki stanuje nad trafiko, je v istem času, ko so bili vlomilci na delu, vedela, kaj se vrši, vendar se iz strahu, ker je bila sama doma, ni upala klicati na pomoč. Pogoste tatvine, ki se vršijo v zadnjem času v okolici Trbovelj, dokazujejo, da gre za dobro organizirano vlomilsko družbo. G. Kosija je vlom v njegovo trafiko zadel tem huje, ker je bilo pri njem že opetovano vlomljeno. Pred tem vlomom, ko je še stanoval nad trafiko, se mu je posrečilo pregnati vlomilce. Odkar pa se je preselil kot občinski namestnik v novo občinsko stanovanjsko hišo, se zdi, da ne bo mogel več mirno spati.

Požar v Ljubecni pri Celju. Pri velikem viharju, ki je divjal dne 29. oktobra po vsem celjskem okraju, je izbruhnil okoli 4. ure popoldne v Ljubecni ogenj, ki bi bil lahko naravnost usoden za celo okolico, ako ne bi bili celjski gasilci takoj na kraju požara. Po telefoničnem poročilu veleindustrialeca g. Majdiča se je po preteku par minut odpejala celjska avto-brizgalna v Ljubecno, kjer je že opravila najvažnejše delo, ko so prišli trnoveljski gasilci. Gaberskim gasilec pa sploh ni bilo treba več gasiti. Zgorelo je gospodarsko poslopje posestnika g. Martina Zumra. Da so ostala pri takem viharju druga poslopja nedotaknjena, se je zahvaliti slučajnosti, da je pihal veter od zapada proti vzhodu, sicer bi bil upepelil še več poslopij v okolici. Kako je ogenj nastal, še ni znano.

Pet samomorov v enem dnevu. Pakrac je neznatno mestece v Slavoniji, ki šteje komaj par tisoč prebivalcev. V tem Pakracu se je zgodilo v zadnjem času in sicer v enem dnevu 5 samomorov. V pakraški bolnici se je obesil primarij dr. Števo Nenadović, eno uro kasneje se je obesil v svojem stanovanju posestnik Franjo Kaiser, dve uri kasneje se je v zaporu okrajnega sodišča obesil kaznjeneec Pavel Kovač in še tistega dne so našli obešenega pisarja tamošnjega odvetnika. Pol ure kasneje se je hotel obesiti železniški delavec Franjo S. Vzrok samomora vse petorice so bile družinske neprilike.

V naši državi je, v Rusiji visoko državniško mesto. Po Črnigori je pred leti razsajala odmetniška banda, katero je vodil znani črnogorski zdravnik in komunist dr. Vukašin Marković. Dr. Marković je iz stare ruske rodbine ter bil med vojno v Rusiji, kjer je vodil srbski Rdeči križ. Storil je silno mnogo za ranjence ter so ga takrat zelo častili. Po preobratu se je vrnil v svojo domovino Črnogoro. Užival je med ljudmi velik ugled. Zelo ga je bolelo, ker je videl, da so se povzpeli takrat na oblast ljudje, ki so bili vse prej, kakor poštenega značaja. Ker je odkrito nastopil proti njim, so ga začeli preganjati. To ga je tako razjezilo, da je šel v gore, nabral okrog sebe četo hajdukov ter postal strah in trepet Črnogore. Naposled so ga ujeli ter spravili v Cetinje v zapor. Od tukaj je ušel, se srečno prikradel na Dunaj in od tam nazaj v Rusijo, kjer so ga pa sprejeli z velikimi častmi. Sovjetska vlada ga je imenovala za poslanika v Kantonu na Kitajskem, kjer je na vladi komunistična stranka.

Dvojni umor. Iz Subotice poročajo: Na pristavi posestnika Ivana Leer v Sekiču se je zgodil strašen zločin. Ta Leer poseduje dve pristavi, ki ležita blizu skupaj. Na eni pristavi je živel Leer sam s svojim slugo Friderikom Freitagom, drugo pristavo pa je upravljal neki Tomaž Kovač s svojo ženo in 14letnim Angialom Imre. Dne 26. oktobra je poslal Leer Freitag na drugo pristavo po puško, ki jo je tam pozabil. Kovačeva je puško izročila, pri tem pa se je spustila v pogovor s Freitagom, kateremu je povedala, da ima za zimo spravljeno par tisočdinarskih bankovcev. Freitag je odšel, a tisočaki mu niso dali več miru. Nena doma se je vrnil, odprl kuhinjska vrata in ustrelil Angiala, ki se je mrtev zgrudil. Nato je streljal na Kovačevo in jo težko ranil. Kovačevi se je posrečilo z veliko težavo, da se je privlekla na dvorišče. Freitag je šel za njo in jo z nožem še 32krat zabodel. Nato je preiskal celo hišo in ni nič našel zaželenih tisočakov. Med tem so prišli sosede, katerim je Kovačeva s težavo povedala, kaj se je zgodilo in nato izdihnila. Freitag je slišal govorjenje, skočil hitro skozi okno in pobegnil domov, kjer se je vrغل v posteljo, kakor da bi se ničesar ne bilo zgodilo. Čez pol ure pa so prišli orožniki in ga odpeljali v zapor.

Občinski predstojnik povabil orožnika na ukradeno pečenko. V selu Kutina v Slavoniji so prišli v nedeljo orožniki k občinskemu predstojniku Mateju Radovanoviću ter ga vprašali, ali je kaj novega. Odgovoril jim je, da ni nič posebnega, obenem pa jih je za naslednji večer povabil na večerjo. Orožniki so odšli dalje po opravkih. V selu Bebrin jim je neki seljak potožil, da mu je bil ponoči ukraden prašiček. Orožniki so po travi zasledovali krave slede, ki so pa vodile naravnost v hišo občinskega predstojnika. Po daljšem izmikanju je predstojnik končno priznal, da je prašička po njegovem navodilu ukradel neki Bošnjak, ki je bil takoj aretiran. Bošnjak je izpovedal, da je z občinskim predstojnikom sklenil pogodbo, da bode on kradel kuretino in drobnico, predstojnik pa bo mesarjem prodajal meso. Oba sta bila obsojena sodišču.

Žival za njima. Že je hotel spremljevalca opozoriti na to, ko je ta odprl od drevesnega lubja zbita vrata, ki so držala v skalno duplino. Heyward je šel za njim, ko pa je hotel zapreti vrata za sabo, je zapazil, da se je tudi medved preril skozi.

Nahajali so se v ozkem, dolgem hodniku. Medved je zdaj in zdaj zarenčal in celo nekajkrat šape položil Heywardu na rame. Pred njimi se je pokazala medla luč. Kmalu so bili na kraju, odkoder je prihajala.

Stopili so v veliko skalno votlino, ki so jo surovo zgrajene stene ločile v več oddelkov. Podnevi je prihajala noter svetloba skozi naravne odprtine na stropu, ponoči pa so jo razsvetljevale plamenice. Tukaj so Huronci shranjevali svoje orožje in dragocenosti. Sem so tudi spravili bolno ženo, o kateri so mislili, da je obsedena.

Ko se je Heyward približal njenemu ležišču, je zagledal ves začuden med ženskami, ki so stale okrog nje, tudi našega pevca Davida.

Dozdevni zdravnik je izprevidel na prvi pogled, da je tu vsaka pomoč prepozna. Žena je bila mrtvoudna in se prav nič ni zmenila za to, kar se je godilo okrog nje. Ko pa se je Heyward pripravil, da prične igrati vlogo izganjalca hudega duha, ga je prehitel David, ki je hotel izkusiti čarobno moč svojih psalmov. Najprej je zapiskal na piščalko, potem pa je začel peti s tako vneto, da bi bil delal čudeže, ako bi mogla pomagati njegova dobra volja. Indijanke so pobožno poslušale, kajti nobena si ni upala motiti slaboumnega človeka. Ko so bili odzveneli zadnji zategnjeni glasovi, se je Heyward strahoma zdrznil. Za njegovim hrptom jih je ponavljal glas, kakor bi prihajal iz groba. Ozrl se je in opazil v temnem kotu votline medveda, ki je zibal sem ter tja svoje okorno telo z zamolklim godrnjanjem, nekoliko podobnim pevčevi melodiji.

»Ti si bil na lovu, med tem pa so se Delavari plazili okrog moje vasi kot medved okrog panja. Eden izmed njih je prišel do našega rodu.«

»Ali so mu moji bratje vzeli skalp?«

»Hitre so bile njegove noge«, je odgovoril poglavar in pokazal na Unkasa, ki je stal tu kot kip.

Magva se je obrnil proti ujetniku za sabo. Spogledala sta se. Skoro celo minuto sta si ta dva drzna, neukrotljiva vojščaka srepo gledala v oči.

Unkas se je zdrznil, nosnice so mu trepetale. Magve divja kljubovalnost pa je kmalu prešla v grozovito zmago-slavje. Zaklical je v zbor:

»Hitri jelen!«

Na te besede so vsi vojščaki planili pokoncu. Od ust do ust je šlo osovraženo, a vendar spoštovano ime. Ženske in otroci, ki so stali pri vratih, so ga ponavljali kot jek. Njih vpitje se je širilo dalje, dokler ni vsa okolica odmevala divjega vpitja. Poglavarji pa so sedli, kakor bi se sramovali svoje razburjenosti, a so se še vedno radovedno ozirali v ujetnika, o katerem so si ljudje čuda pripovedovali zaradi njegove hrabrosti in spretnosti.

Za Unkasa je bilo to veliko zadoščenje, vendar z ničimer ni pokazal svojih čuvstev, samo rahel usmev mu je igral okrog ust. Magva pa je to opazil. Preteč mu s pestjo in tresoč se po celem telesu od jeze, je skočil proti njemu in kričnil:

»Umri, Mohikanec!«

»Zdravilna voda nikdar več ne vzbudi v življenje mrtvih Huroncev!« je odgovoril Unkas. »Njih možje so babe — njih babe sove. Idi — sklči huronske pse, da si ogledajo vojščaka! Moj nos je razžaljen, ker duha kri strahopetca!«

Magva pa je z zgovornim jezikom podžgal maščevalnost zbrane družali, dokler niso vsi skupaj zakričali z enim glasom:

»Delavar mora umreti!«

Eden izmed vojščakov je v slepi besnosti vrغل tomahavk proti Unkasu. Magva pa je v pravem času to zapazil in kvišku sunil poglavarjevo roko. Sekira je tik nad Unkasovo glavo švignila v steno tako blizu, da je presekala konec bojnega peresa, ki je krasilo skalpov koder.

»Ne tako, vojščaki!« je zaklical Magva zborovalcem. »Naj solnce posije na njegovo sramoto. Žene naj vidijo, kako mu bo trepetalo meso, ko ga bomo mučili. Peljite ga na tih kraj! Videli bomo, ako Delavar more spati v noči pred svojo smrtjo.«

Priskočilo je nekaj mladih vojščakov. Zvezali so ujetnika in ga peljali ven. Gredeč je še enkrat pogledal Heywarda, kakor bi hotel reči, da še ni vse izgubljeno.

Tudi Magva je odšel. Ostali vojščaki pa so zopet pipe vzeli v roke. Čez kake pol ure se je dvignil tisti poglavar, ki je bil Heywarda prosil zdravniške pomoči, ter mu namignil, naj gre z njim.

Pot ju ni peljala med vaškimi kočami, kjer je Heyward dozdaj zaman iskal kake sledi o Elizi, ampak na skalnat grič, ki se je dvigal blizu huronske vasi.

Naenkrat sta na stezi, ki ju je peljala v hrib, opazila nekaj temnega, veliki krogli podobnega. Indijane se je prestrašen ustavil, Heyward pa je spoznal, da imata pred sabo medveda, ki je pričel jezno renčati. Ker pa ni kazal druge sovražnosti, je Huronec šel dalje in se ni zmenil za čudno žival.

Heywardu je bila znana indijanska navada, da si za zabavo krote medvede, zato je šel brez skrbi za svojim vodnikom. Ko pa se je čez nekaj časa ozrl, je videl, da gre